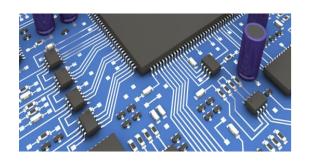
# Aplikace Embedded systémů v Mechatronice









Michal Bastl

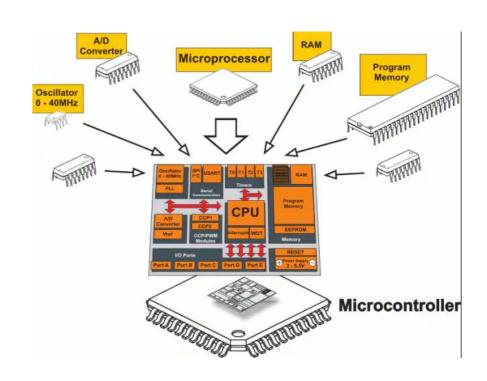
# Vestavěný systém (MCU)

### MCU v jednom pouzdře:

- Procesorové jádro (např. ARM Cortex-M, AVR, RISC-V, PIC)
- Paměť (ROM, RAM, Flash)
- Periferie (GPIO, UART, SPI, I2C, ADC, PWM)
- Taktovací obvody (interní/externí oscilátor)
- Napájení a spotřeba energie

### Přehled populárních MCU

- ARM Cortex-M (STMicroelectronics STM32, NXP, TI, Nordic)
- AVR (Microchip ATmega, ATtiny)
- ESP32 (WiFi + Bluetooth)
- PIC (Microchip PIC16, PIC32)
- RISC-V (SiFive, GD32)



## PIC18

### PIC18F46k22: MCU mikrokontrolér

**Program Memory Type** 

Program Memory Size (KB)

CPU Speed (MIPS/DMIPS)

SRAM (B)

Data EEPROM/HEF (bytes)

Digital Communication Peripherals:

Capture/Compare/PWM Peripherals:

Timers

**ADC Input** 

**Number of Comparators** 

Temperature Range (°C)

Operating Voltage Range (V)

Flash

64

16

3,896

1024

2-UART, 2-SPI, 2-I2C2

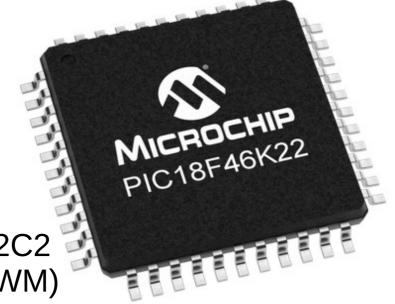
2 CCP, 3 ECCP (PWM)

3 x 8-bit, 4 x 16-bit

28 ch, 10-bit

-40 to 125

1.8 to 5.5



## PIC18

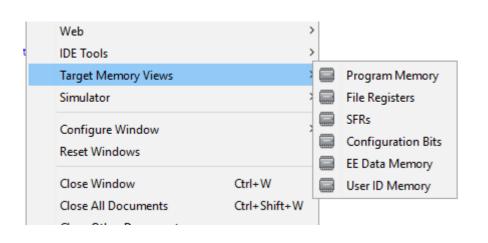
### PIC18 obsahuje:

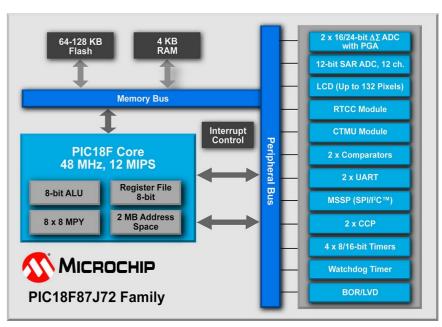
Pamět' flash: slouží pro nahrání programu (pro váš program) sekce configuration bits

Pamět' RAM: (random access):

GPR General Purpose Registersl (pro vaše data)

sekce SFR special function registers (periferie)





## Instrukce, instrukční sada

Instrukce je elementární operace, kterou je procesor schopen vykonat. Kód se pak skládá z mnoha takových instrukcí.

PIC18 má instrukční sadu o rozsahu 75 instrukcí. Většina instrukcí trvá čtyři takty oscilátoru. Tedy instrukční cyklus je čtvrtinový. 64MHz = 16 MIPS

V předmětu REV budeme programovat v jazyce C. Vytvoření strojového kódu, který je složen z instrukcí má na starost překladač XC8

```
! init();
0xFF9C: CALL 0xFF90, 0
0xFF9E: NOP
   while(true){
        if (PORTA & (1 << 2)) {
0xFFA0: BTFSS PORTA, 2, ACCESS
OxffA2: BRA OxffAA
   LATD ^{=} (1 << 2);
0xFFA4: MOVLW 0x4
0xFFA6: XORWF LATD, F, ACCESS
0xFFA8: BRA 0xFFAC
  else{
            LATD &= \sim (1 << 2);
0xFFAA: BCF LATD, 2, ACCESS
```

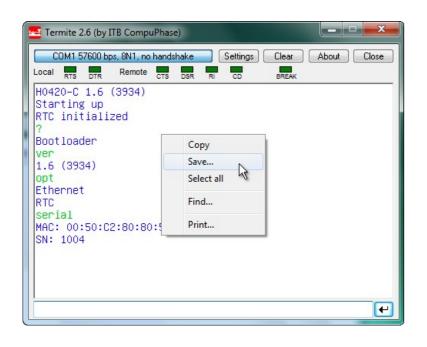
# Ukázka potřebných nástrojů

### Software:

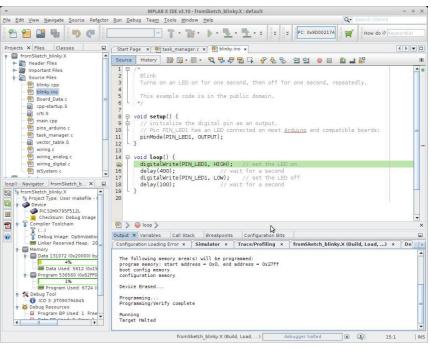
Microchip MPLAB

Termit

vývojové prostředí + XC8 sériový terminál







# Nastavení konfiguračních bitů

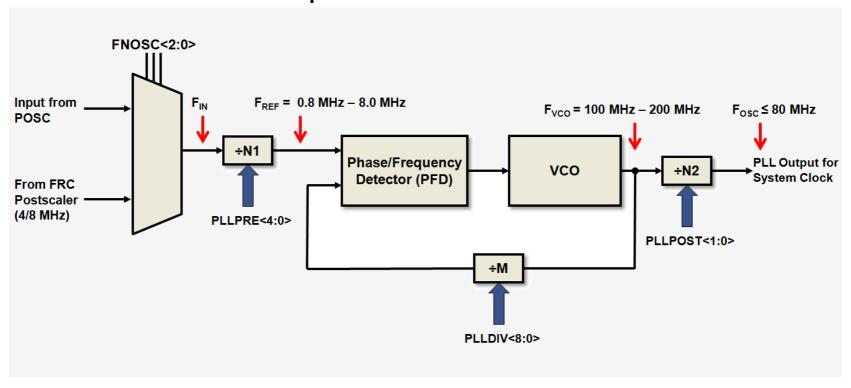
- Nastavení konfiguračních bitů se provádí během zavedení programu do MCU
- Nastavení konfiguračních bitů se potom standardně nemění
- V konfiguračních bitech jsou informace o základním nastavení MCU jako zdroj clock, wdt, fail-safe apod.
- Nastavení konfiguračních bitů se provádí pomocí direktivy #pragma

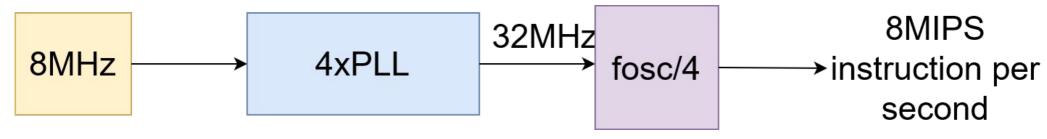
Minimalistické nastavení: (zbytek podle defaultní hodnoty)

```
#pragma config FOSC = HSMP
#pragma config PLLCFG = ON
#pragma config WDTEN = OFF
```

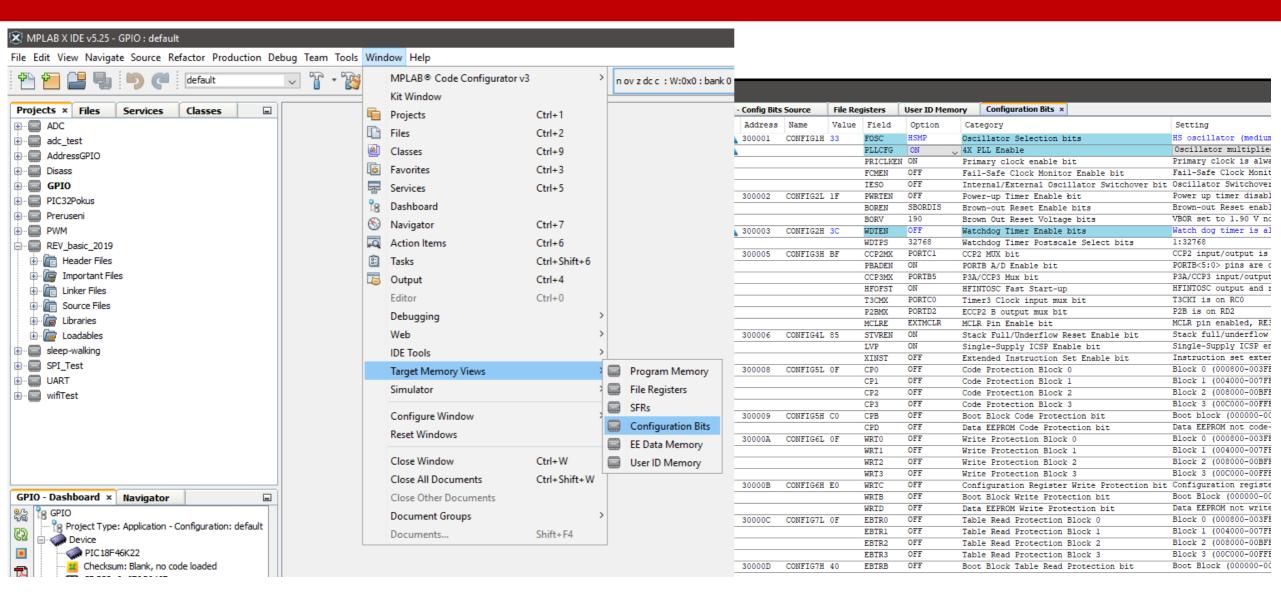
## PLL

### Phase-locked loop:





## Snadné nastavení v MPLAB



## Práce s dokumentaci

- Datasheet je strukturovaný a najdeme zde kapitoly podle jednotlivých periferii. GPIO, timer, ADC apod.
- Datasheet rozhodne není beletrie a nečte se tak!
- Není nutné znát přesně nastavení z hlavy. K tomu právě slouží datasheet

### Datasheet:

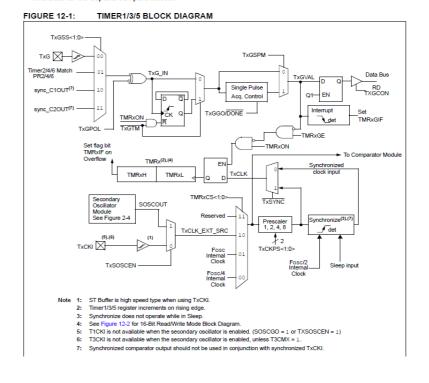
 https://ww1.microchip.com/downloads/en/ DeviceDoc/40001412G.pdf

### 12.0 TIMER1/3/5 MODULE WITH GATE CONTROL

The Timer1/3/5 module is a 16-bit timer/counter with the following features:

- 16-bit timer/counter register pair (TMRxH:TMRxL)
- Programmable internal or external clock source
- 2-bit prescale
- · Dedicated Secondary 32 kHz oscillator circuit
- · Optionally synchronized comparator out
- Multiple Timer1/3/5 gate (count enable) sources
- · Interrupt on overflow
- Wake-up on overflow (external clock, Asynchronous mode only)
- 16-Bit Read/Write Operation
- · Time base for the Capture/Compare function

- Special Event Trigger (with CCP/ECCP)
- Selectable Gate Source Polarity
   Gate Toggle mode
- Gate Single-pulse mode
- Gate Value Status
- · Gate Event Interrupt
- Figure 12-1 is a block diagram of the Timer1/3/5



### **SFR**

### SFR – special function registers

- Jsou speciální registry, které slouží pro práci s periferiemi zařízení
- Každá periferie má své registry, ty mají svoji adresu v paměti
- Mají většinou intuitivní název např. ANSEL (analog selectio), PIE (peripheral interrupt enabled), TxCON (Timer configuration)
- V hlavičkovém souboru xc.h jsou zavedeny makra, které může programátor používat pro práci s periferiemi
- Je však možné pracovat přímo s adresou v dokumentaci na str.78 je mapa SFR
- Napriklad registr ANSELA (analog-selection for port A) má adresu F38hex

TABLE 5-1:	SPECIAL FUNCTION REGISTER MAP FOR PIC18(L)F2X/4XK22 DEVICES

Audress	Name	Audiess	Name	Audiess	Name	Audiess	Name	Audiess	Name
FFFh	TOSU	FD7h	TMR0H	FAFh	SPBRG1	F87h	(2)	F5Fh	CCPR3H
FFEh	TOSH	FD6h	TMR0L	FAEh	RCREG1	F86h	(2)	F5Eh	CCPR3L
FFDh	TOSL	FD5h	T0CON	FADh	TXREG1	F85h	(2)	F5Dh	CCP3CON
FFCh	STKPTR	FD4h	(2)	FACh	TXSTA1	F84h	PORTE	F5Ch	PWM3CON
FFBh	PCLATU	FD3h	OSCCON	FABh	RCSTA1	F83h	PORTD <sup>(3)</sup>	F5Bh	ECCP3AS
FFAh	PCLATH	FD2h	OSCCON2	FAAh	EEADRH <sup>(4)</sup>	F82h	PORTC	F5Ah	PSTR3CON
FF9h	PCL	FD1h	WDTCON	FA9h	EEADR	F81h	PORTB	F59h	CCPR4H
FF8h	TBLPTRU	FD0h	RCON	FA8h	EEDATA	F80h	PORTA	F58h	CCPR4L
FF7h	TBLPTRH	FCFh	TMR1H	FA7h	EECON2 <sup>(1)</sup>	F7Fh	IPR5	F57h	CCP4CON
FF6h	TBLPTRL	FCEh	TMR1L	FA6h	EECON1	F7Eh	PIR5	F56h	CCPR5H
FF5h	TABLAT	FCDh	T1CON	FA5h	IPR3	F7Dh	PIE5	F55h	CCPR5L
FF4h	PRODH	FCCh	T1GCON	FA4h	PIR3	F7Ch	IPR4	F54h	CCP5CON
FF3h	PRODL	FCBh	SSP1CON3	FA3h	PIE3	F7Bh	PIR4	F53h	TMR4
FF2h	INTCON	FCAh	SSP1MSK	FA2h	IPR2	F7Ah	PIE4	F52h	PR4
FF1h	INTCON2	FC9h	SSP1BUF	FA1h	PIR2	F79h	CM1CON0	F51h	T4CON
FF0h	INTCON3	FC8h	SSP1ADD	FA0h	PIE2	F78h	CM2CON0	F50h	TMR5H
FEFh	INDF0 <sup>(1)</sup>	FC7h	SSP1STAT	F9Fh	IPR1	F77h	CM2CON1	F4Fh	TMR5L
FEEh	POSTINCO <sup>(1)</sup>	FC6h	SSP1CON1	F9Eh	PIR1	F76h	SPBRGH2	F4Eh	T5CON
FEDh	POSTDEC0 <sup>(1)</sup>	FC5h	SSP1CON2	F9Dh	PIE1	F75h	SPBRG2	F4Dh	T5GCON
FECh	PREINC0 <sup>(1)</sup>	FC4h	ADRESH	F9Ch	HLVDCON	F74h	RCREG2	F4Ch	TMR6
FEBh	PLUSW0 <sup>(1)</sup>	FC3h	ADRESL	F9Bh	OSCTUNE	F73h	TXREG2	F4Bh	PR6
FEAh	FSR0H	FC2h	ADCON0	F9Ah	(2)	F72h	TXSTA2	F4Ah	T6CON
FE9h	FSR0L	FC1h	ADCON1	F99h	(2)	F71h	RCSTA2	F49h	CCPTMRS0
FE8h	WREG	FC0h	ADCON2	F98h	(2)	F70h	BAUDCON2	F48h	CCPTMRS1
FE7h	INDF1 <sup>(1)</sup>	FBFh	CCPR1H	F97h	(2)	F6Fh	SSP2BUF	F47h	SRCON0
FE6h	POSTINC1 <sup>(1)</sup>	FBEh	CCPR1L	F96h	TRISE	F6Eh	SSP2ADD	F46h	SRCON1
FE5h	POSTDEC1 <sup>(1)</sup>	FBDh	CCP1CON	F95h	TRISD <sup>(3)</sup>	F6Dh	SSP2STAT	F45h	CTMUCONH
FE4h	PREINC1 <sup>(1)</sup>	FBCh	TMR2	F94h	TRISC	F6Ch	SSP2CON1	F44h	CTMUCONL
FE3h	PLUSW1 <sup>(1)</sup>	FBBh	PR2	F93h	TRISB	F6Bh	SSP2CON2	F43h	CTMUICON
FE2h	FSR1H	FBAh	T2CON	F92h	TRISA	F6Ah	SSP2MSK	F42h	VREFCON0
FE1h	FSR1L	FB9h	PSTR1CON	F91h	(2)	F69h	SSP2CON3	F41h	VREFCON1
FE0h	BSR	FB8h	BAUDCON1	F90h	(2)	F68h	CCPR2H	F40h	VREFCON2
FDFh	INDF2 <sup>(1)</sup>	FB7h	PWM1CON	F8Fh	(2)	F67h	CCPR2L	F3Fh	PMD0
FDEh	POSTINC2 <sup>(1)</sup>	FB6h	ECCP1AS	F8Eh	(2)	F66h	CCP2CON	F3Eh	PMD1
FDDh	POSTDEC2 <sup>(1)</sup>	FB5h	(2)	F8Dh	LATE <sup>(3)</sup>	F65h	PWM2CON	F3Dh	PMD2
FDCh	PREINC2 <sup>(1)</sup>	FB4h	T3GCON	F8Ch	LATD <sup>(3)</sup>	F64h	ECCP2AS	F3Ch	ANSELE
FDBh	PLUSW2 <sup>(1)</sup>	FB3h	TMR3H	F8Bh	LATC	F63h	PSTR2CON	F3Bh	ANSELD
FDAh	FSR2H	FB2h	TMR3L	F8Ah	LATB	F62h	IOCB	F3Ah	ANSELC
FD9h	FSR2L	FB1h	T3CON	F89h	LATA	F61h	WPUB	F39h	ANSELB
FD8h	STATUS	FB0h	SPBRGH1	F88h	(2)	F60h	SLRCON	F38h	ANSELA

## Použití SFR v C

- Klíčové slovo volatile ještě uvidíme
- Použití tohoto slova v definici/deklaraci proměnné znamená, že zakazujeme optimalizace této proměnné

```
// REV GPIO
#pragma config FOSC = HSMP
                               // Oscillator Selection bits (HS oscillator (medium power 4-16 MHz))
#pragma config PLLCFG = ON
                               // 4X PLL Enable (Oscillator multiplied by 4)
                               // Watchdog Timer Enable bits (Watch dog timer is always disabled. SWDTEN
#pragma config WDTEN = OFF
volatile unsigned int TRISD
                               at(0xf95);
volatile unsigned int TRISC
                               at(0xf94);
volatile unsigned int LATD
                               at(0xf8c);
volatile unsigned int PORTC
                               at(0xf82);
int main(void) {
   TRISD &= \sim(1 << 2);
                         // nastaveni RD2 jako výstup
   TRISC |= 0b1;
                          // nastavení RC0 jako vstup
   while(1){
       if (PORTC & 0b1){
                                      // kontrola stisknutí BTN1
                                       // prevrácení LED1 pomocí XOR
           LATD ^= (1 << 2);
       for(long i=1; i<100000; i++);
                                      // cekání...
    return 0;
                                       // nikdy se neprovede
```

## Použití SFR v C

- Standardně se používá xc.h
- Makra SFR jsou v něm již hotová přesně pro náš MCU

```
// REV GPIO
#pragma config FOSC = HSMP
                               // Oscillator Selection bits (HS oscillator (medium power 4-16 MHz))
#pragma config PLLCFG = ON
                               // 4X PLL Enable (Oscillator multiplied by 4)
                               // Watchdog Timer Enable bits (Watch dog timer is always disabled. SWDTEN
#pragma config WDTEN = OFF
#include <xc.h>
#define LED1 LATDbits.LATD2
#define BTN1 PORTCbits.RC0
int main(void) {
   TRISDbits.TRISD2 = 0;
   TRISCbits.TRISC0 = 1;
   while(1){
       if (PORTCbits.RC0){
                                      // kontrola stisknuti BTN1
           LATDbits.LATD2 ^= 1;
                                       // prevráceni LED1 pomoci XOR
       for(long i=1; i<100000; i++); // cekani...</pre>
                                       // nikdy se neprovede
   return 0;
```

## Práce s datasheetem

Práce s periferiemi vyžaduje manipulaci s SFR (special function registers).

V Datasheetu MCU nalezneme význam a popis nastavení .

Přiklad nastavuje část registru s názvem IRCF na 111 která znamená 16MHz víz printscreen

OSCCON = (OSCCON & 0b10001111) | 0b01110000;

Masky:

&		٨
10011110	10011110	10011110
00001111	00000001	00001111
00001110	10011111	10010001

#### 2.3 Register Definitions: Oscillator Control

REGISTER 2-1: OSCCON: OSCILLATOR CONTROL REGISTER

R/W-0	R/W-0	R/W-1	R/W-1	R-q	R-0	R/W-0	R/W-0
IDLEN	IRCF<2:0>			OSTS <sup>(1)</sup>	HFIOFS	SCS	<1:0>
bit 7							bit 0

Legend:			
R = Readable bit	W = Writable bit	U = Unimplemented bit, read as '0'	q = depends on condition
-n = Value at POR	'1' = Bit is set	'0' = Bit is cleared	x = Bit is unknown

bit 7 IDLEN: Idle Enable bit

1 = Device enters Idle mode on SLEEP instruction 0 = Device enters Sleep mode on SLEEP instruction

bit 6-4 IRCF<2:0>: Internal RC Oscillator Frequency Select bits<sup>(2)</sup>

111 = HFINTOSC - (16 MHz)

110 = HFINTOSC/2 - (8 MHz)

101 = HFINTOSC/4 – (4 MHz)

100 = HFINTOSC/8 - (2 MHz)

011 = HFINTOSC/16 - (1 MHz)<sup>(3)</sup>

If INTSRC = 0 and MFIOSEL = 0:

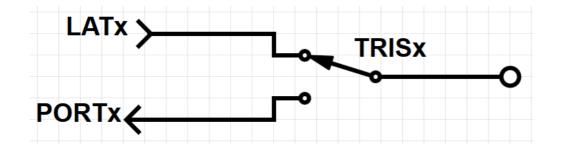
010 = HFINTOSC/32 - (500 kHz)

001 = HFINTOSC/64 - (250 kHz)

000 = LFINTOSC - (31.25 kHz)

## GPIO pin

- General purpose input/output, tedy obecný vstupně/výstupní pin.
- Slouží k základní interakci MCU s okolním světem.
- Na GPIO pin lze zapisovat 1, tedy napětí blízké napájecímu 3.3V, nebo 0 napětí blízké 0V.
- V dalším režimu lze pinem číst napětí, pokud je blízké
   0V čte se jako 0, nebo blízké 3,3V jako 1.



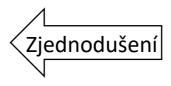
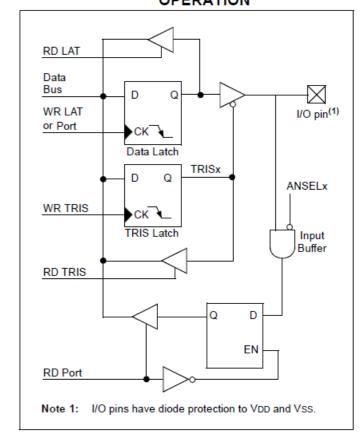


FIGURE 10-1: GENERIC I/O PORT OPERATION



## **GPIO**

Pro práci s I/O piny budeme používat tyto registry:

- 1. TRISx
- 2. LATx
- 3. PORTX
- 4. ANSELX

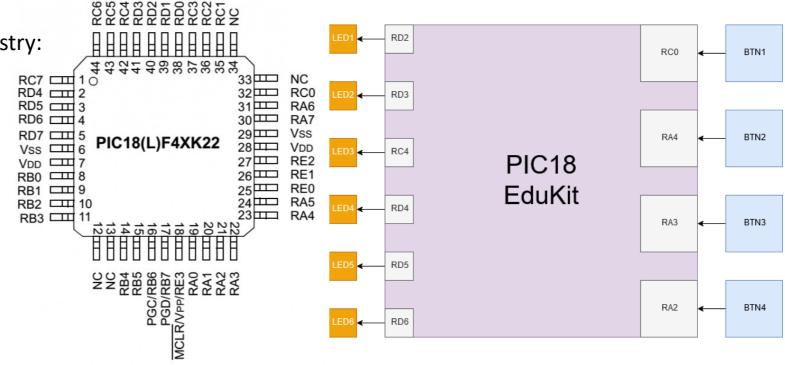
#### **TRIS**x

Lze interpretovat jako pomyslný přepínač a nastavuje zda bude pin vstup 1, a nebo výstup 0.

#### **ANSELX**

Nastavuje pin do stavu pro čtení ADC což zatím nechceme.

Všechny vstupy, které sdílejí ADC, nebo komparátor!!



#### **PORT**x

Pokud je pin nastaven jako vstup, z tohoto registru lze přečíst stav příslušného pinu.

#### LATx

Pokud je pin přepnut jako výstup, lze tímto registrem nastavovat logickou úroveň na pinu. Z tohoto registru lze číst aktuální nastavení i přepsat "nastavit" požadovaný stav.

## **TRISx**

Nastavuje zda bude pin vstup 1, nebo výstup 0.

#### REGISTER 10-8: TRISX: PORTX TRI-STATE REGISTER<sup>(1)</sup>

| R/W-1  |
|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|
| TRISx7 | TRISx6 | TRISx5 | TRISx4 | TRISx3 | TRISx2 | TRISx1 | TRISx0 |
| bit 7  |        |        |        |        |        |        | bit 0  |

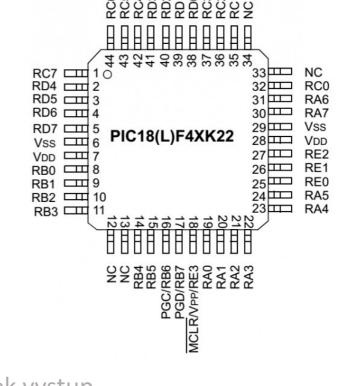
Legend:			
R = Readable bit	W = Writable bit	U = Unimplemented bit,	, read as '0'
-n = Value at POR	'1' = Bit is set	'0' = Bit is cleared	x = Bit is unknown

bit 7-0 TRISx<7:0>: PORTx Tri-State Control bit

1 = PORTx pin configured as an input (tri-stated)

0 = PORTx pin configured as an output

Note 1: Register description for TRISA, TRISB, TRISC and TRISD.



```
TRISD = 0b00001111; //nastaveni portu D pulka pinu vstup, zbytek vystup

TRISDbits.TRISD4 = 0; //nastaveni pomoci jednotlivych bitu

TRISDbits.TRISD5 = 0;

TRISDbits.TRISD6 = 0;
```

### LATx

#### REGISTER 10-10: LATX: PORTX OUTPUT LATCH REGISTER(1)

| R/W-x/u |
|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| LATx7   | LATx6   | LATx5   | LATx4   | LATx3   | LATx2   | LATx1   | LATx0   |
| bit 7   |         |         |         |         |         |         | bit 0   |

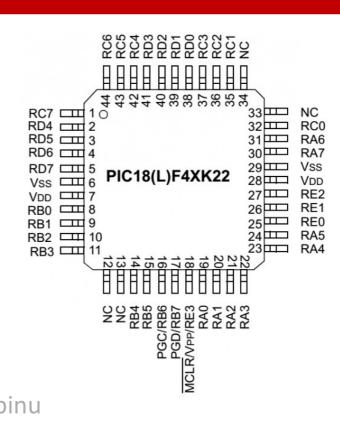
#### 

bit 7-0 LATx<7:0>: PORTx Output Latch bit value<sup>(2)</sup>

```
LATDbits.LATD2 = 1; //zapis logicke 1 na pin //totez alternativni nazev s nazvem pinu

LATD = 0xFF; //prepsani vsech RD pinu na 1

LATDbits.LATD2 = ~LATDbits.LATD2; //prevraceni pinu //xor je často rychlejsi
```



## **PORT**x

#### 10.9 Register Definitions – Port Control

REGISTER 10-1: PORTX<sup>(1)</sup>: PORTX REGISTER

| R/W-u/x |
|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| Rx7     | Rx6     | Rx5     | Rx4     | Rx3     | Rx2     | Rx1     | Rx0     |
| bit 7   | ,       | ,       | ,       | •       |         |         | bit 0   |

#### Legend:

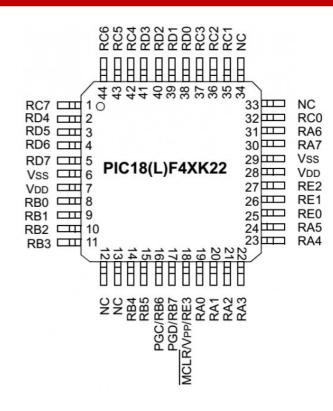
R = Readable bit W = Writable bit U = Unimplemented bit, read as '0'

'1' = Bit is set '0' = Bit is cleared x = Bit is unknown

-n/n = Value at POR and BOR/Value at all other Resets

bit 7-0 Rx<7:0>: PORTx I/O bit values<sup>(2)</sup>

```
if(PORTCbits.RC0 == 1){
    //magic happens here
}
```



## Uživatelská makra

```
#define BTN1
              PORTCbits.RC0
#define BTN2
              PORTAbits.RA4
#define BTN3 PORTAbits.RA3
#define BTN4
              PORTAbits.RA2
#define LED1
             LATDbits.LATD2
#define LED2
             LATDbits.LATD3
#define LED3 LATCbits.LATC4
#define LED4 LATDbits.LATD4
#define LED5 LATDbits.LATD5
#define LED6 LATDbits.LATD6
V kódu pak používám definovaná
```

makra namísto krkolomného zápisu.

if(BTN1){

**LED1** = 1;

```
V makru lze definovat i cele části kódu
```

```
#define True 1
#define False 0
#define ledOn(led) do{ led = 0;}while(0)
#define ledOff(led) do{ led = 1;}while(0)
#define ledToggle(led) do{ led = ~led;}while(0)
```

Na EduKitu se přečte zmáčknuté tlačítko jako logická 1.

Naopak LED diody svítí na logickou 0

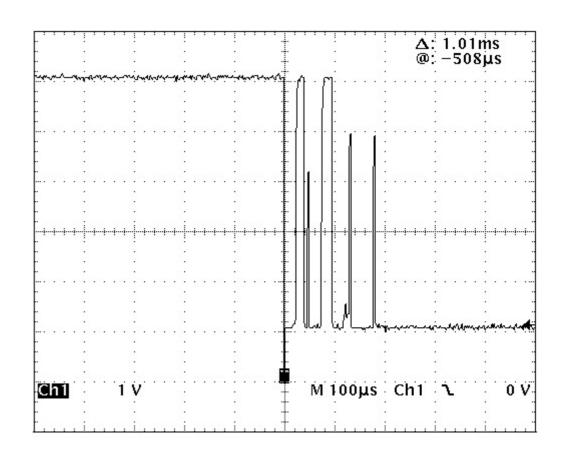
## Inicializace a nastavení GPIO

Na cvičení bude pracovat s funkcí obsluhující LED na kitu. Zápis probíhá pomocí proměnné typu char. Kolik a jaké led se rozsvítí po zápisu hodnoty 6dec?

```
void init(void){
  ANSELA = 0x00;
  ANSELC = 0x00;
  // set pins as outputs
  TRISDbits.TRISD2 = 0;
  TRISDbits.TRISD3 = 0;
  TRISCbits.TRISC4 = 0;
  TRISDbits.TRISD4 = 0;
  TRISDbits.TRISD5 = 0;
  TRISDbits.TRISD6 = 0;
  // set pins as inputs
  TRISAbits.TRISA4 = 1;
 TRISAbits.TRISA3 = 1:
  TRISAbits.TRISA2 = 1;
  TRISCbits.TRISC0 = 1;
  LED1 = 1;
 LED2 = 1;
 LED3 = 1;
  LED4 = 1;
  LED5 = 1;
  LED6 = 1:
```

# Debouncing

- V praxi se může vyskytnout problém při stlačení tlačítka
- Ten se projevuje tak, že tlačítko se například vyhodnotí jako zmáčknuté vícekrát apod.
- Problém je třeba řešit jak vhodným HW tak nejlépe i v SW
- Tento jev trvá cca 5-10ms
- Nejednodušší (ne nejlepší) řešení je přečíst tlačítko, počkat a přečíst znovu



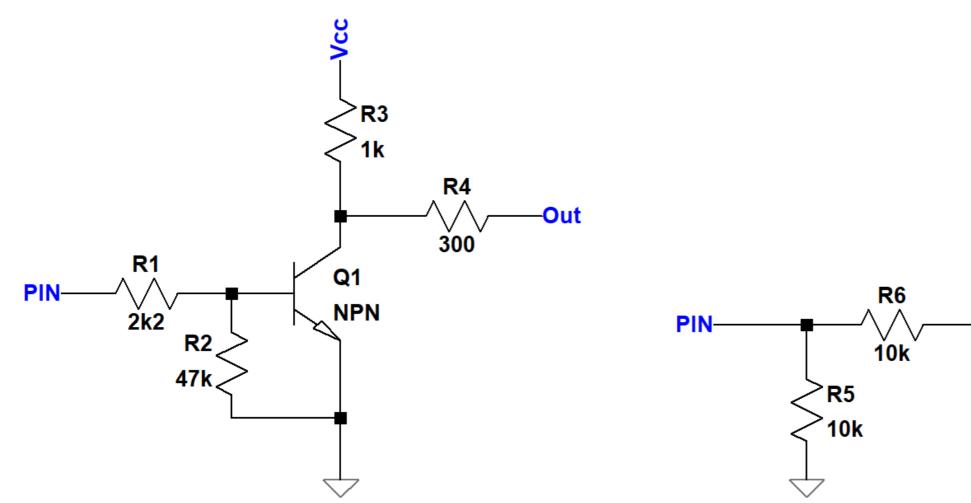
# GPIO příklady

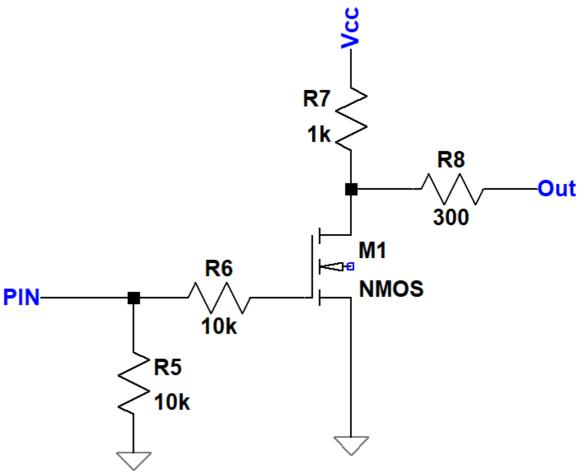
```
void main(void)
  init();
  unsigned char leds = 63;
  while(True){
      __delay_ms(1000);
      leds ^= 63;
      driveLED(leds);
void driveLED(char in){
    in = ~in;
    LATD2 = in & 1;
                              //LED0
    LATD3 = in & 2 ? 1 : 0;
                              //LED1
                              //LED2
    LATC4 = in & 4 ? 1 : 0;
    LATD4 = in & 8 ? 1 : 0;
                              //LED3
    LATD5 = in & 16 ? 1 : 0;
                              //LED4
    LATD6 = in & 32 ? 1 : 0;
                              //LED5
```

Přiložený kód převrací stav ledky po zmáčknutí příslušného tlačítka

```
while(1){
   if(BTN1 | BTN2 | BTN3 | BTN4){
      __delay_ms(10);
      if(BTN1){
       ledToggle(LED1);
       while(BTN1);
      else if(BTN2){
       ledToggle(LED2);
       while(BTN2);
      else if(BTN3){
       ledToggle(LED3);
       while(BTN3);
      else if(BTN4){
       ledToggle(LED4);
       while(BTN4);
```

## Hardware





## Hardware

